

MKBA voor natuurprojecten PAGW en KRW

Vincent Linderhof, Rolf Michels en Maarten Visscher

24 mei 2022

Aanleiding

PAGW: *“Toekomstbestendige grote wateren waar hoogwaardige natuur goed samengaat met een krachtige economie”*

Bron: <https://www.helpdeskwater.nl/onderwerpen/water-ruimte/ecologie/programmatische-aanpak-grote-wateren-pagw/>

MKBA is een verplicht MIRT-instrument voor het onderbouwen van de voorkeursalternatief

Aanleiding

De ervaring van Rijkswaterstaat is dat ondanks de beschikbaarheid van diverse werkwijzers en handreikingen voor MKBA's, deze niet of nauwelijks worden toegepast =>

- Kwaliteit van MKBA laat te wensen over
- Stagnatie van politieke keuze

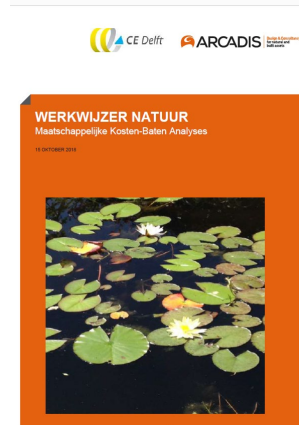
Bekende werkwijzers en handreiking

Algemene Leidraad voor maatschappelijke kosten-batenanalyse (Romijn en Renes 2013)

Werkwijzer MKBA bij MIRT-verkenningen (Rijkswaterstaat 2018)

Werkwijzer Natuur; Maatschappelijke Kosten-Baten Analyses (Arcadis en CE Delft 2018)

Handreiking natuurlijk kapitaal en ecosysteemdiensten Grote Wateren (Rijkswaterstaat et al. 2020)

Ervaringen van betrokkenen

- A** Grevelingen (MKBA en natuurland)
- B** Oostvaardersoever (KEA)
- C** Wieringermeer (KEA)
- D** Eems-Dollard (MCKBA)

Uitgevoerde MKBA's in PAGW-gebieden 2005- 2019

Geel: IJsselmeergebied

Zwart: Zuidwestelijke Delta

Bruin: Grote Rivieren

Groen: Waddenzee / Eems

Oranje: overig KRW

Paars: overig

Advies 1: meer MKBA-expertise in PAGW-projectteam

MKBA aspecten bij ontwikkeling oplossingsrichtingen meegenomen

Meer MKBA-relevante aspecten worden opgenomen in de uitvraag

Betere begeleiding bij MKBA-uitvoering

Stappen in MIRT-verkenningfase

Probleem analyse

- Initiatiefnemer
- Steunpunt Economische Expertise (SEE) adviseert over oplossingsrichtingen vanuit MKBA-perspectief

Uitvraag

- MIRT-projectteam
- SEE adviseert over relevante partijen, opstellen uitvraag, beoordeling offertes

Uitvoering

- MKBA-opsteller
- Betrek SEE in begeleidingscommissie

Toets

- SEE toetst op inhoud, volledigheid en consistentie
- Second opinion door CPB, PBL of KIM

Aanbieden

- Beleid en Tweede Kamer
- MIRT-projecten

Huidige rol economische expertise

Advies 2 Maak een oplegnotitie met een aantal keuzes, richtlijnen en best-practices

- Maak een oplegnotitie bij de werkwijzers en de handreiking die een aantal keuzes voor het uitvoeren van een MKBA voor PAGW-projecten op een rij zet
 - Methodiek voor het bepalen van ecosysteemdiensten en biodiversiteit
 - Koppeling met Milieueffect rapportage (MER)
 - Presentatie van helder referentiescenario
 - Tijdsduur, zichtperiode, disconteringsvoet, prijspeil

Advies 3: Schets de samenhang tussen de werkwijzers en de handreiking

- Voeg de PBL-publicaties over natuurpunten hieraan toe
 - *Algemene Leidraad voor maatschappelijke kosten-batenanalyse* (Romijn en Renes 2013)
 - *Werkwijzer MKBA bij MIRT-verkenningen* (Rijkswaterstaat 2018)
 - *Werkwijzer Natuur; Maatschappelijke Kosten-Baten Analyses* (Arcadis en CE Delft 2018)
 - *Handreiking natuurlijk kapitaal en ecosysteemdiensten Grote Wateren* (Rijkswaterstaat et al. 2020)
 - *Natuurpunten: kwantificering van effecten op natuurlijke ecosystemen en biodiversiteit in het Deltaprogramma – achtergrondstudie* (Van Gaalen et al. 2014)

Adviezen 4-7

- Advies 4: presenteer MKBA-resultaten van alternatieven ten opzichte van een referentiescenario
- Advies 5: verschaft voldoende informatie voor besluitvormers; deelresultaten van ecologische en economische effecten zijn ook belangrijke informatie. Alleen doelbereik en kosten volstaan niet
- Advies 6: plan de MKBA of alternatieve economische analyse ver van tevoren, zodat deze past in het besluitvormingsproces
- Advies 7: maak maatwerk van het detailniveau van een MKBA

Advies 8: Ga na of een MKBA wel nodig is

- MKBA is een MIRT-verplichting, echter een MKBA op PAGW-projectniveau is niet altijd nuttig
 - Deelproject in een gebied (denk aan meerdere PAGW-projecten in Markermeer/IJsselmeergebied)
 - Ecologische effecten zijn moeilijk toe te schrijven aan één project
- Advies: verken de mogelijkheid om een MKBA op (deel)programma uit te voeren, zoals ook gedaan is voor het Deltaprogramma en de Kaderrichtlijn Water (KRW)

Conclusies

- Literatuur geeft een beperkt aantal tips voor verbetering proces en methode
 - Aandachtpunten uit het verleden zijn niet verdwenen, zoals waarden van baten
 - Meer erkenning voor verschil praktijk en wetenschap
- Vergroot de economische expertise of MKBA expertise op de juiste momenten in de Verkenningsfase

Dank voor jullie aandacht

- *Adviezen voor het gebruik van maatschappelijke kosten-batenanalyses in de Programmatische Aanpak Grote Wateren, Wageningen Economic Research rapport 2022-026*

Adviezen voor het gebruik van
maatschappelijke kosten-batenanalyses
in de Programmatische Aanpak Grote
Wateren

Vincent Linderhof, Rolf Michels en Maarten Visscher

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

